

Groot Kandidatenonderzoek 2014

Tevreden *Over het vak, niet over het toekomstperspectief*

Claudia Siewers

Kandidaat-notarissen in Nederland zijn tevreden over de afwisseling en de uitdaging die het werk biedt. 77 procent vindt zelfs dat het werk goed aansluit bij de eigen capaciteiten. Het toekomstperspectief en de groeimogelijkheden scoren echter minder goed in het Groot kandidatenonderzoek dat in januari is gehouden. Slechts een vierde vindt dat het kantoor duidelijk is over de toekomstperspectieven en maar de helft van de respondenten is tevreden over de mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling. 'Werk aan de winkel voor beide partijen', stelt kandidaat-notaris Nienke Westerhof, tevens lid van de Commissie kandidaat-notarissen.

TEKST Jessica Hendriks | FOTO'S Truus van Gog

In januari 2014 heeft de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) voor de tweede keer een Groot kandidatenonderzoek gehouden. Dit om inzicht te krijgen in gebruikelijke arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden in het notariaat. 537 van de 1.636 kandidaat-notarissen hebben de vragenlijst volledig ingevuld, een respons van 32,5 procent. Drie jaar geleden was dit nog 44 procent. 'Geen slechte score', vindt Nienke Westerhof van de Commissie kandidaat-notarissen en werkzaam bij Kuhlmann Hulshof en De Kok notarissen in Borne. 65 procent van de respondenten was vrouw. Dit komt overeen met het algehele beeld in het notariaat: 66 procent van de kandidaat-notarissen is namelijk vrouw. De meeste reacties

(43,3 procent) kwamen uit Overijssel, de ring van Westerhof. 'Een vrij actieve ring, met een bestuur dat kandidaatzaken belangrijk vindt en dat ook uitdraagt. Wij hebben actieve kandidaat-notarissen in de regio zitten. Zij vinden zo'n onderzoek belangrijk!' In de ring Midden-Nederland viel de respons tegen: 29,7 procent van de kandidaat-notarissen reageerde. Dit ligt onder het landelijk gemiddelde. Meer dan de helft van de respondenten werkt op een middelgroot kantoor van twee tot vijf notarissen. Een derde werkt op een klein kantoor met geen of één notaris en de overige zijn werkzaam op een groot kantoor bestaande uit meer dan vijf notarissen.

AANTREKKELIJKHEID

In de enquête is gevraagd welke factoren de aantrekkelijkheid van het beroep bepalen,

op volgorde van belangrijkheid. 96 procent vindt vooral de tevredenheid met het werk belangrijk, 77 procent toekomstperspectief en 69 procent de groei- en ontwikkelingsmogelijkheden. Slechts 21 procent kiest voor het imago en datzelfde percentage gaat voor de combinatie ambt-ondernemer. Volgens Westerhof niet zo opvallend. 'Als je de vraag krijgt wat het vak aantrekkelijk maakt, ligt het voor de hand dat je kiest voor het werk, het toekomstperspectief en de groeimogelijkheden. Imago is op dit moment minder van belang.'

STEM VAN DE TOEKOMST

Minst tevreden zijn kandidaat-notarissen over de toekomst en de communicatie daarover. Bijna de helft van de kandidaat-notarissen vindt het kantoor ook niet duidelijk over de toekomstperspectieven. Bij Westerhof op kantoor is dit wel anders: 'Ik word bij de meeste zaken betrokken. Ik ga mee naar lezingen, schrijf artikelen en maak onderdeel uit van het formuleren van de toekomstvisie. Mijn woorden worden hier gehoord. Het is belangrijk dat jonge kandidaat-notarissen door hun notaris worden betrokken bij de bedrijfsvoering. Zij zijn toch de stem van de

Nienke Westerhof

Slechts 8 procent leert van zijn of haar notaris als manager en 18 procent als ondernemer

toekomst en hebben daar vaak een andere kijk op.' Dat veel kandidaten sceptisch zijn over de toekomstperspectieven komt volgens haar ook door de markt. 'Er is minder klandizie dan jaren geleden, er is een streng tuchtrechtstelsel en de overheid neemt steeds meer taken bij ons weg. Dit maakt het beroep en de toekomst minder interessant.' Als je dan naar die toekomst kijkt, wil 42 procent notaris worden. Het merendeel hiervan is man. Als vrouwen notaris willen worden, willen zij dit het liefst parttime. 40 procent twijfelt nog. 18 procent ziet liever een toekomst als toegevoegd notaris.

VERGELIJKING ADVOCATUUR

In februari heeft Bruins Coaching & Advies samen met Sdu Uitgevers een soortgelijk onderzoek gehouden onder medewerkers van advocatenkantoren. Ruim tweehonderd advocaten en medewerkers deden hier aan mee. Ook hierin was men negatief over het toekomstperspectief. Bijna vier op de tien advocaten vindt dat perspectief binnen het kantoor niet aantrekkelijk, een nog hoger aantal dan in het notariaat. Een reden voor advocaten om het vak te verlaten, is mogelijk

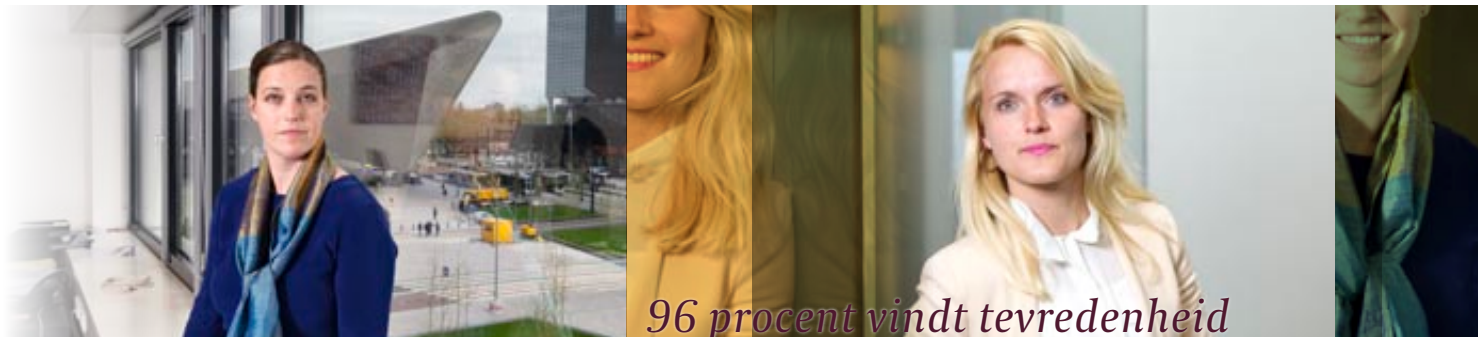
het ontbreken van toekomstperspectief, bijvoorbeeld geen partner kunnen worden. Een derde kent collega-advocaten die nadenken over een toekomst buiten de advocatuur. Lineke Bruins, advocaat en coach, ziet een aantal trends in de advocatuur die worden bevestigd door het onderzoek. 'Stagiaires worden vaak niet goed begeleid in het leerproces. Ze mogen wel leuke zaken doen, maar krijgen onvoldoende feedback. Veel van hen hebben het heel druk, zorgen dat ze het werk op tijd af hebben en horen dan niks meer. Dat werkt demotiverend', vertelt de onderzoekster. 'Het is mogelijk de reden waarom een derde van de stagiaires na de stage naar een ander kantoor gaat of de advocatuur verlaat. Regelrechte kapitaalvernietiging', zegt ze stellig. 'Je hebt als werkgever wel geïnvesteerd in de opleiding, maar niet in het behouden van je stagiaires. Dat is eigenlijk gek.' Daarnaast zouden jonge advocaten volgens Bruins veel meer 'mee' moeten worden genomen. 'Geen advocaat van 28 zit al aan tafel bij een directeur. Maar als je niet netwerkt en acquireert, kom je daar ook niet. Dat moet ze wel worden geleerd. Neem ze dus mee. Ze durven het zelf vaak niet te vragen.' Toch vindt

96 procent dat advocaten zelf verantwoordelijk zijn voor het verwezenlijken van hun professionele doelen. De meesten zeggen wel dat het kantoor daarbij moet ondersteunen.

GRAS

74 procent van de kandidaat-notarissen zegt weleens overwogen te hebben het notariaat te verlaten. Ongeveer 26 procent is van plan dat binnen twee jaar te doen. 'Vragen we ons allemaal niet ooit eens af of we nog op de goede plek zitten?', zegt Westerhof. 'Volgens mij doen niet alleen kandidaat-notarissen dat. Als je dan ziet dat een groot percentage van de mensen die dit in 2011 al riepen nog steeds in het notariaat werkt, valt dat wel mee.' Een van de kandidaten die nog niet lang geleden uit het notariaat stapte, is oud KNB-bestuurslid Claudia Siewers. Zij werkt sinds begin dit jaar als bestuurssecretaris en hoofd juridische zaken bij woningcorporatie Woonbron in Rotterdam. 'In eerste instantie wilde ik niet weg uit het notariaat, maar ik raakte mijn baan kwijt. Dat was een hele klap. Mijn droom

96 procent vindt tevredenheid met werk belangrijk voor aantrekkelijkheid beroep

was toch om notaris te worden, daar werkte ik naartoe', aldus Siewers. De Utrechtse ging bij zichzelf te rade en besloot zich te focussen op een baan buiten het notariaat. 'Ik was wel benieuwd of het gras bij de burens inderdaad groener is. Uiteindelijk had ik het notariaat weer in gekund, maar ik heb heel bewust voor Woonbron gekozen.' Spijt van haar keuze heeft ze tot nu toe niet gehad. De arbeidsvoorwaarden zijn goed en haar werk is afwisselend. 'Ik heb echt een te gekke werkgever. We hebben flexibele werktijden en ik kan thuis werken als ik wil. Dat vertrouwen dat ze hier in mij hebben, is erg prettig. Verder werk ik nu veel voor huurders: mensen die het niet altijd breed hebben en mijn hulp goed kunnen gebruiken. Dat geeft voldoening.' Toch heeft Siewers niet voorgoed het notariaat vaarwel gezegd. 'Ik mis het wel. Daarom werk ik ook nog een dag per week op een notariskantoor. Een terugkeer sluit ik dan ook niet uit. Maar ik heb nu een hele goede baan. Tegen kandidaten die twifelen, wil ik zeggen: "Wees niet bang."'

VAKINHOUELIJK LEREN

De Commissie kandidaat-notarissen heeft onderwerpen aangedragen die in het Groot kandidatenonderzoek aan bod moesten komen. Zo vond de commissie het belangrijk te weten hoe kandidaten de begeleiding op kantoor ervaren. Dit omdat zij daar zelf ook tegen aanlopen. Westerhof: 'In veel gevallen is er geen HR-manager of personeelsmedewerker op een kantoor aanwezig én is er ook geen personeelsbeleid. Je weet dus niet precies wat je kunt verwachten in de toekomst. Dat zie je ook in het resultaat van het onderzoek. Kandidaten zijn niet allemaal tevreden over

de begeleiding bij het ontwikkelen van professionele vaardigheden. Slechts 46 procent is dit wel. Ook de voorbereiding op managementtaken valt tegen. 50 procent is hier ontevreden over.'

Dat notarissen nog niet genoeg ondernemer zijn, blijkt wel uit het feit dat slechts 8 procent zegt te leren van zijn of haar notaris als manager en 18 procent als ondernemer. Het merendeel – 74 procent – zegt vooral te leren van zijn of haar notaris als vakinhoudelijk expert, 60 procent is daar ook tevreden over. Qua groei- en ontwikkelingsmogelijkheden is de helft van de respondenten (53 procent) wel tevreden over de mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling. Daarnaast zegt een derde niet de mogelijkheid te krijgen om zich in alle vakgebieden te bekwamen. 43 procent krijgt deze kans wel.

SPIEGEL VOORHOUDEN

De ring Noord denkt al langer na over de onvrede die heerst bij kandidaat-notarissen. Ed Engelen, ringvoorzitter, wil in juni dan ook een bijeenkomst organiseren over de wederzijdse verwachtingen en verplichtingen tussen notarissen en kandidaat-notarissen. 'Dit leeft al enige tijd binnen ons bestuur. De aanleiding is dat wij steeds merken dat er een discrepantie lijkt te bestaan tussen de verwachtingen over en weer. Notarissen begrijpen hun kandidaten vaak niet. Waarom lijken zij bijvoorbeeld anders in het werkzame leven te staan dan toen de notaris zelf nog kandidaat was? Kandidaat-notarissen vinden dat er te veel van hen wordt gevraagd en dat ze daar te weinig voor terugkrijgen. De ring Noord wil dan ook een begin maken met het weer meer naar elkaar

brenge van de beide groepen.' Centrale vraag van die bijeenkomst zal zijn: ben ik voor mijn notaris de ideale kandidaat en ben ik voor mijn kandidaat de ideale notaris? Engelen: 'Alles vanuit de positieve gedachte om nog constructiever en met elkaar samen te werken aan een notariële toekomst.' Westerhof is enthousiast over dit idee. 'Omarmen! Dit zouden alle ringen moeten doen. Want onvrede is er niet voor niets en dat moeten we vooral sámen oplossen. Doe er iets aan!'

TOEKOMST

In dat licht bekeken, is het nog wel opvallend dat 92 procent van de respondenten de gelegenheid krijgt om een ringvergadering of algemene ledenvergadering te bezoeken. Toch wordt daar in de praktijk niet veel gebruik van gemaakt. 'Dat snap ik niet', zegt Westerhof. 'Wij hadden gedacht dat veel kandidaten de gelegenheid niet kregen, maar dat is dus niet waar. Waarom zij dan niet komen, is mij een raadsel. Praat mee! Het gaat immers om je toekomst.' ■